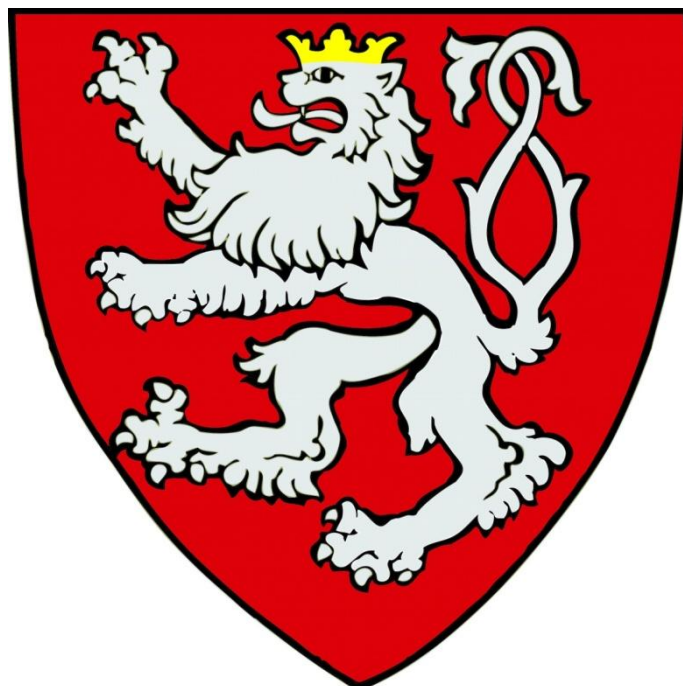

Załącznik do Uchwały Nr XIX/145/2016
Rady Miejskiej w Kłodzku
z dnia 28 stycznia 2018r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA
2016-2020**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. PRZEMOC W PERSPEKTYWIE PRAWNEJ I PSYCHOLOGICZNEJ	4
III. RODZAJE, FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE	7
IV. PRZEMOC W RODZINIE – DIAGNOZA PROBLEMU	11
V. ANALIZA SWOT	20
VI. CEL GŁÓWNY PROGRAMU ORAZ OBSZARY PROBLEMOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT DZIAŁAŃ WIELOKIERUNKOWYCH GMINY MIEJSKIEJ KŁODZKO	21
VII. ADRESACI PROGRAMU	23
VIII. ZAMIERZONE REZULTATY	23
IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	24
X. REALIZACJA I MONITORING	24

I. WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie stanowi jeden z poważniejszych problemów współczesnych na całym świecie. Profilaktyka i przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować priorytetowe miejsce wśród zadań organów administracji samorządowej i rządowej. Szczególną wagę, jaką państwa polskie przykładają do marginalizacji i zwalczania tego zjawiska jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ustawodawca uznając wagę zagrożeń będących następstwem stosowania przemocy w rodzinie naruszającej podstawowe prawa człowieka m.in. do zdrowia i życia oraz poszanowania godności osobistej, uznaje za konieczne podniesienie skuteczności jej przeciwdziałania. Intencją ustawodawcy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy jako mechanizmu skoordynowanych działań na rzecz ofiar przemocy i jej sprawców. Podejmowanie takich działań nakłada na gminę obowiązek skonstruowania programu, który będzie źródłem prac zmierzających do przeciwdziałania temu zjawisku oraz zapobiegania występującemu problemowi.

Podstawą opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1390).

Głównym celem Programu jest profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko oraz marginalizacja rozmiaru i następstw przemocy w rodzinie.

Zadania uwzględnione w niniejszym Programie skorelowane są z zadaniami wyznaczonymi w innych programach w tym także ogólnokrajowych związanych z problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 Województwo Dolnośląskie;
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kłodzko na lata 2011-2016;
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020;
- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020.

Niniejszy Program powiązany jest również z Gminnym Programem Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Niektóre zadania realizowane są w ramach tego programu.

Niniejszy dokument - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 – określa i wytycza kierunki działań strategicznych opracowanych w związku z potrzebą strategicznego podejścia do problemu przemocy w rodzinie.

Strategiczne kierunki działań opracowane zostały przy współpracy podmiotów, instytucji, organizacji pozarządowych podejmujących działania na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach Programu wyodrębniono cztery obszary problemowe, które stanowią będą przedmiot działań wielokierunkowych Gminy Miejskiej Kłodzko:

Obszar 1.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Obszar 2.

OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

Obszar 3.

ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE.

Obszar 4.

PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Każdy z powyższych obszarów stanowi cel operacyjny wpływający na realizację celu głównego. Program wskazuje działania jakie powinny być realizowane w ramach każdego celu operacyjnego. Ponadto Program zawiera informację o rozumieniu przemocy, definiowaniu przemocy i uregulowaniach prawnych, formach i skutkach przemocy w rodzinie, diagnozę problemu, analizę SWOT, informację o realizatorach programu, jego finansowaniu, monitoringu i ewaluacji.

II. PRZEMOC W PERSPEKTYWIE PRAWNEJ I PSYCHOLOGICZNEJ.

„Wielu ludziom wydaje się, że odpowiedź na pytanie: „co to jest przemoc” jest prosta. Wiadomo, że jeśli ktoś kogoś bije, krzywdzi, maltretuje – to jest właśnie przemoc. Kiedy jednak dochodzi do opisanie konkretnych zdarzeń i potrzebne jest stwierdzenie na podstawie szczegółów, czy dane zachowanie jest przemocą, okazuje się, że sprawa wcale nie jest ani taka prosta, ani jednoznaczna. Na spotkaniach grupowych z osobami doświadczającymi przemocy bardzo często ujawniają się różne wątpliwości w tej sprawie. „On tylko raz, no może dwa mnie uderzył”, „mówi tylko, że jestem głupia i że do niczego w życiu nie dojdę”, „tylko nie daje mi pieniędzy, nie płaci za mieszkanie, prąd, wydziela jedzenie...”. Tylko... Równoległe pojawiają się pytania: „może to nic takiego?”, „może przesadzam?”, „może powinnam jeszcze wytrzymać, dać mu szansę, poczekać”, „może nie powinnam tu być?”.

Są to bardzo charakterystyczne wątpliwości i pytania, potwierdzające, że warto mówić o tym, co to jest „ta” przemoc”.¹

Przemoc posiada wiele definicji. Zdefiniowanie zjawiska przemocy powinno uwzględniać jego szerokie spektrum i brać pod uwagę wszystkie aspekty w tym: psychologiczny, społeczny i prawny. Zdefiniowanie zagadnienia przemocy przez prawnika będzie trochę inną wizją niż zdefiniowanie zagadnienia przemocy przez psychologa. Niemniej jednak w ten sam sposób zdefiniowane zostaną cele przeciwdziałania przemocy: ochrona ofiar, powstrzymanie sprawców oraz zaprzestanie stosowania przemocy.

PERSPEKTYWA PRAWNA.

Podstawowymi aktami prawnymi obowiązującymi w polskim prawodawstwie regulującymi zagadnienia z zakresu przemocy w rodzinie są Kodeks Karny i Ustawa o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.

W perspektywie prawnej przemoc fizyczna to wszelkie działania skierowane przeciw zdrowiu lub życiu ofiary, którą jest osoba najbliższa pozostająca w stałej lub czasowej zależności od sprawcy albo osoba małoletnia (czyli taka, która nie ukończyła 18 roku życia) lub nieporadna ze względu na swój stan psychiczny lub fizyczny.

W świetle polskiego prawa karnego przemoc w rodzinie stanowi przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności o czym mówi art.207 k.k.:

§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Art.207 Kodeksu karnego, odnosi się do znęcania się nad osobą najbliższą. Kwestię rozumienia osoby najbliższej reguluje art. 115 §11 Kodeksu karnego. W myśl art. 115 §11 k.k. osobą najbliższą jest małżonek, wstępny (rodzice, dziadkowie), zstępny (dzieci, wnuki), rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia (przysposobiony i przysposabiający) oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu (partner w związku nieformalnym).

Ponadto Kodeks Karny reguluje również inne przepisy, które znajdują zastosowanie w przypadku zaistnienia przemocy domowej.

¹ Wyprawa PoMoc Poradnik dla osób doznających przemocy w rodzinie Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Warszawa 2014, str.10

W perspektywie prawnej zdefiniować można również przemoc psychiczną. Definicja ta dotyczyć będzie wszelkich działań charakteryzujących się poniżaniem, wzbudzeniem poczucia zagrożenia a także przemoc ekonomiczna wyrażająca się niezaspokajaniem potrzeb materialnych, uniemożliwianiem podjęcia pracy czy pozbawianiem dochodów.

W perspektywie prawnej przemoc w rodzinie zdefiniowana została w Ustawie o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zgodnie z Ustawą o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie, przez członka rodziny należy rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.

PERSPEKTYWA PSYCHOLOGICZNA.

W perspektywie psychologicznej przemoc stanowi zjawisko, które zagraża wszystkim osobom tkwiącym w niej. Skutki przemocy wpływają na codzienne funkcjonowanie osób, których przemoc dotyczy. W literaturze przemoc wg perspektywy psychologicznej zdefiniowana została jako intencjonalne działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki powodując cierpienie i szkody. Cechami charakterystycznym dla przemocy stanowiącymi podstawę do nazywania określonych zjawisk przemocą domową są:

- intencjonalne działanie lub zaniechanie działania,
- wyraźna przewaga sił jednej z osób nad drugą,
- działanie lub zaniechanie jednej osoby, które narusza prawa i dobra osobiste drugiej,
- w wyniku zdarzeń osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych lub psychicznych.

Z powyższych cech przemocy wynika, iż sprawcą jest osoba, która działa z intencją wobec ofiary, która jest od niego słabsza, narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

Wiele rodzin, w których nie dochodziło nigdy do przemocy fizycznej, pozostaje pod działaniem sprawcy w wyniku stosowania przemocy psychicznej w tym również ekonomicznej. Przemoc psychiczna jest trudniejsza do stwierdzenia niż przemoc fizyczna. Mowa tu o braku namacalnych widocznych śladów. Niemniej jednak brak fizycznych uszkodzeń, siniaków, stłuczeń to jedno ale zranienia psychiczne, faktyczne cierpienie, poczucie bycia i życia w pułapce bez wyjścia nie może być traktowane jako coś mniej bolesnego, mniej znaczącego. W efekcie końcowym nie ma różnicy w metodach stosowanych przez jedną osobę wobec drugiej w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów. Uwagę należy

zwrócić na to co się dzieje z drugą osobą, w jaki sposób cała sytuacja wpływa na nią emocjonalnie i kształtuje funkcjonowanie w życiu codziennym. Przemoc psychiczna w zasadzie towarzyszy każdemu innemu rodzajowi przemocy. Wraz z przemocą fizyczną, przemoc psychiczna przybiera formę zastraszania i gróźb, wraz z przemocą seksualną przybiera formę zmuszania i zastraszania, wraz z przemocą ekonomiczną przybiera formę zastraszania i poniżania.

Zarówno przemoc psychiczna jak i ekonomiczna stanowią nieskończony katalog zachowań, a zilustrowanie go może stanowić jedynie zarys przemocowych zachowań.

Przykładowy katalog zachowań przemocowych w podziale na przemoc psychiczną i ekonomiczną:

Przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb.
Przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny.

III. RODZAJE, FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE.

RODZAJE PRZEMOCY.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i uwidaczniać się przy użyciu różnych instrumentów. Obecnie najczęściej spotykane formy przemocy to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna, przemoc ekonomiczna. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na zjawisko zaniedbania, które powiązane jest z przemocą ekonomiczną.

Przemoc fizyczna (naruszenie nietykalności fizycznej) jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym jego ryzyko. Do przemocy fizycznej możemy zakwalifikować takie zachowania m.in. jak: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, spoliczkowanie.

Przemoc psychiczna (naruszenie godności osobistej) jest najczęstszą formą przemocy i nierzadko trudno ją rozpoznać. Zawiera przymus i groźby. Do przemocy psychicznej możemy zakwalifikować takie zachowania m.in. jak: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, wyśmiewanie, lekceważenie, izolacja, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, poniżanie, demoralizacja, ciągłe niepokojenie.

Przemoc seksualna (naruszenie intymności) polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do przemocy seksualnej możemy zakwalifikować takie zachowania naruszające intymność jak m.in.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych.

Przemoc ekonomiczna (naruszenie własności) wiąże się z celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawienia środków do życia lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspakajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do przemocy ekonomicznej możemy zaliczyć takie zachowania jak. m.in.: niszczenie lub uszkodzenie mienia, zabieranie pieniędzy, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, dysponowanie czyjąs własnością bez zgody. Dodatkowo wraz z przemocą ekonomiczną może występować zjawisko zaniedbania (naruszenia obowiązku do opieki ze strony bliskich), które oznacza m.in. pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, uniemożliwienie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp.

FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE.

Poniższa tabela przedstawia rodzaje, formy i skutki przemocy w odniesieniu do ofiary przemocy.

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przetrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	bezpośrednie uszkodzenie ciała – urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; pośrednie skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstyżenie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od

		prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się w sobie, lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, zaburzona orientacja i tożsamość seksualna, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokojenie podstawowych materialnych potrzeb rodziny szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwienie do korzystania z niezbędnych pomieszczeń do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka), itp.	całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.

Źródło: Godne życie bez przemocy – poradnik dla osób stosujących przemoc, Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia, Warszawa 2015, str. 12-13

SKUTKI, KTÓRE PONOSI OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC.

Osoby stosujące przemoc muszą liczyć się z konsekwencjami, jakie im grożą w związku ze stosowaniem przemocy. Wyróżniamy konsekwencje psychologiczne, społeczne, moralne i prawne.

Konsekwencje psychologiczne

Osoba stosująca przemoc w wyniku konsekwencji psychologicznych często odczuwa winę z powodu stosowanej przemocy. Dodatkowo może towarzyszyć jej uczucie bezradności, lęku, strachu. Świadczy to o „włączeniu” psychologicznych mechanizmów obronnych takich jak m.in. usprawiedliwianie swojego zachowania, przerzucania winy na inne osoby. Mechanizmy obronne działają na zasadzie ochrony przed złym samopoczuciem. Psychologiczne konsekwencje stosowania przemocy wpływają w dużej części na dalszy rozwój człowieka, a także na funkcjonowanie jednostki w życiu codziennym. Stosowanie przemocy doprowadza do rozpadu rodziny oraz nieustannego poczucia zagrożenia członków rodziny przed nieprzewidywalnością czynów.

Konsekwencje społeczne

Konsekwencje społeczne pojawiają się w sytuacji kiedy przemoc wychodzi na jaw. Pojawiają się różnego rodzaju głosy opinii publicznej wraz z wykluczeniem ze społeczności lokalnej. Osobie stosującej przemoc zależy na byciu wśród społeczności, więc podejmuje różnego rodzaju decyzje, aby budować swój prawidłowy wizerunek. Sprawca przemocy w efekcie boi się negatywnej opinii na własny temat, więc robi wszystko, aby pokazać swoją osobę z jak najlepszej strony. Dodatkowo usiłuje informować innych o trudnościach w codziennym życiu rodzinnym wynikających ze złych postaw pozostałych członków rodziny lub szczerze zamyka możliwość wydostania się na zewnątrz informacji o sytuacji domowej.

Konsekwencje moralne

Obowiązujące zasady moralne potępiają przemoc i oddalają osobę, która ją stosuje od wartości uznawanych przez pozostałą społeczność. Dochodzi również do potępienia moralnego płynącego ze strony autorytetów moralnych (autorytetów publicznych). W zakresie konsekwencji moralnych możemy mówić o wyrzutach sumienia jakie spotykają sprawcę. W tym przypadku również jak w konsekwencjach społecznych sprawca przemocy będzie usiłował podejmować działania, aby uwolnić się od wyrzutów sumienia.

Konsekwencje prawne

Konsekwencje prawne uregulowane są w aktach prawnych. Obecne prawodawstwo, stosowanie przemocy wobec innych traktuje jako przestępstwo ścigane z urzędu i podlegające karze pozbawienia wolności. Art. 207 Kodeksu Karnego:

§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Należy zaznaczyć, że oprócz wyżej wspomnianego paragrafu kodeksu karnego w aktach prawnych jest szereg innych przepisów prawnych związanych z przestępstwami przeciwko rodzinie.

Przedstawiając konsekwencje stosowania przemocy, jakie ponosi osoba ją stosująca, zauważamy, że pragnienia przez, które ludzie dopuszczają się zachowań przemocowych, nie zostają zaspakajane, a znacznie pogarszają kondycję życia we wszystkich jego aspektach.

IV. PRZEMOC W RODZINIE – DIAGNOZA PROBLEMU

Przemoc w rodzinie jest bardzo delikatnym tematem, i wiele osób, u których występuje ten problem nie jest w stanie samodzielnie sobie z tym poradzić wykorzystując własne zasoby. Poniższe dane obrazują liczbę rodzin, u których zdiagnozowano problem przemocy w rodzinie i które wyraziły chęć współpracy z odpowiednimi instytucjami w celu wyeliminowania tego niekorzystnego zjawiska ze swojego życia. Nieustającym zadaniem instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest tworzenie warunków sprzyjających eliminowaniu przemocy z życia rodzinnego i dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców. Poniższe zestawienia powstały w oparciu o informacje opracowane przez Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze na podstawie zgromadzonej dokumentacji wg stanu na dzień 09 listopad 2015r.

1. Dane ogólne dotyczące przemocy w rodzinie.

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba stwierdzonych przypadków przemocy w rodzinie	38	29	48
Ilość interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie	17	30	46
Liczba osób wymagających wsparcia opieki medycznej w wyniku przemocy w rodzinie	1	1	5
Liczba założonych Niebieskich Kart (wszczynających procedurę)	19	27	43
Liczba Niebieskich Kart założonych w trakcie prowadzonej procedury (kolejna Niebieska Karta dokumentująca ponowne zdarzenie w trakcie prowadzonej procedury)	3	18	16
Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart	15	33	23

2. Rodzaje przemocy w rodzinie.

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Fizyczna	14	29	46
Psychiczna	20	31	36
Seksualna	2	1	3
Ekonomiczna	8	9	11

3. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Mąż	11	9	18
Żona	0	0	0
Partner	2	6	9
Partnerka	0	0	0
Dzieci	5	8	7
Rodzik/rodzice	0	4	2
Inne osoby wspólnie zamieszkujące	2	2	6

4. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie.

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Mąż	0	0	0
Żona	11	9	18
Partner	0	0	0
Partnerka	2	6	9
Dzieci	4	7	7
Rodzik/rodzice	5	8	7
Inne osoby wspólnie zamieszkujące	2	2	6

5. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie – ogółem	0	0	4
W tym chłopcy W tym dziewczynki	0	0	2
Liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 kk.	0	0	0
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	0	0	1

Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo - wychowawczej	0	0	4
--	---	---	---

6. Czynniki determinujące przemoc

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Alkohol	17	26	41
Środki odurzające	2	4	5
Zaburzenia psychiczne	1	3	0
Problemy opiekuńczo – wychowawcze	1	1	4
Inne (jakie?)	1	1	2

Z powyższych statystyk wynika, iż dominującym rodzajem stosowania przemocy była przemoc fizyczna i przemoc psychiczna. Osobami, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie były kolejno: mąż, partner, dzieci, rodzic/rodzice, inne osoby wspólnie zamieszkujące, natomiast osobami, co do których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie były kolejno: żona, partnerka, dzieci, rodzic/rodzice, inne osoby wspólnie zamieszkujące.

W celu ukazania skali problemu i przyporządkowania w tabeli dotyczącej liczby osób, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, przyporządkowano osobę wyłącznie do jednej z ról pełnionych przez nią w rodzinie, dlatego dane z tabeli liczby osób, co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie nie są adekwatne ze wszystkimi danymi z tabeli dotyczącej liczby osób, co do których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie. Np. osoba wskazana jako „mąż” w tabeli 3, mogła również stosować przemoc wobec dzieci lub innych osób uwzględnionych w tabeli 4. Zabieg ten ma na celu prawidłowe ukazanie występującego problemu i zapobiegnięcie dublowaniu się danych.

Dodatkowo poddając analizie powyższe tabele należy zauważyć, iż czynnikiem determinującym przemoc był alkohol.

Ustawodawca uznając wagę zagrożeń będących następstwem stosowania przemocy w rodzinie naruszającej podstawowe prawa człowieka m.in. do zdrowia i życia oraz poszanowania godności osobistej, uznał za konieczne podniesienie skuteczności jej przeciwdziałania. Intencją ustawodawcy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy jako mechanizmu skoordynowanych działań na rzecz ofiar przemocy i jej sprawców.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Burmistrza Miasta Kłodzka, w skład którego wchodzi grupa specjalistów reprezentująca podmioty wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w kryzysie oraz dotkniętym

problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym zespołu interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. W celu kompleksowej pomocy Zespół interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko jednym z narzędzi wykorzystywanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieska Karta”. Procedura „Niebieska Karta” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W ramach prowadzonej procedury podejmowane są działania mające na celu wnikliwe przeanalizowanie sprawy, przygotowanie planu pomocy rodzinie i realizowanie go w dalszej części procedury.

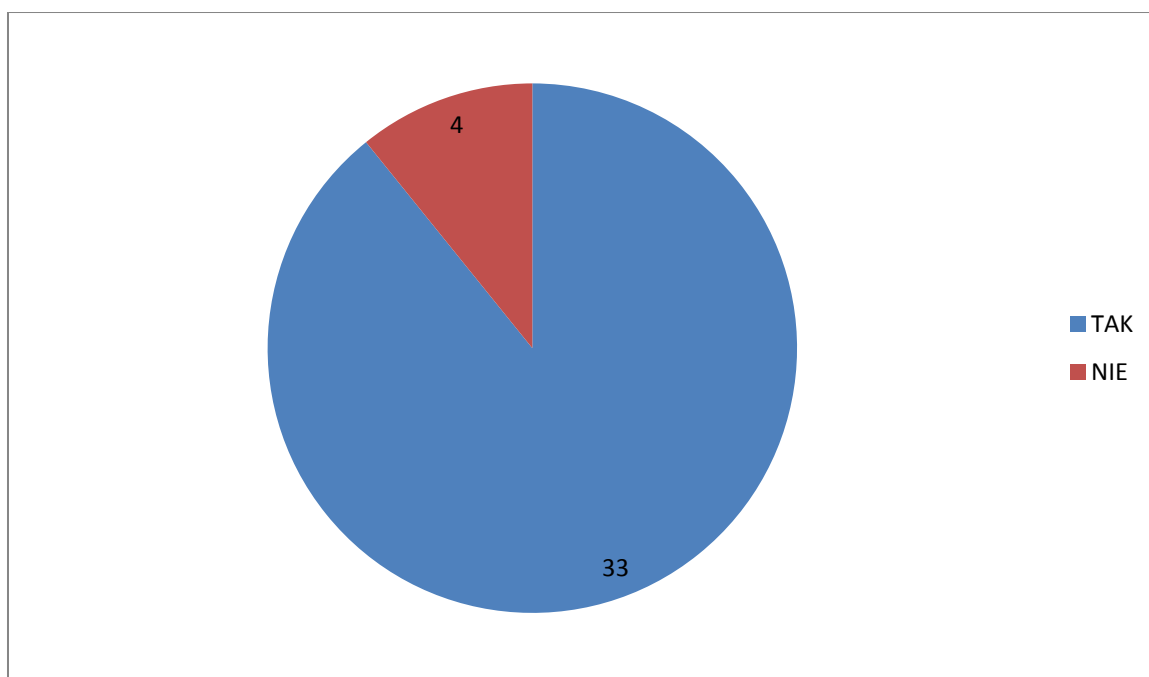
Na podstawie indywidualnych pisemnych pełnomocnictw członków Zespołu interdyscyplinarnego, Przewodniczący Zespołu interdyscyplinarnego tworzy grupy robocze w związku z prowadzoną procedurą „Niebieska Karta”. Poniższe zestawienie obrazuje ilość utworzonych grup roboczych oraz ilość posiedzeń grup roboczych w latach 2013r. do listopada 2015r.

Ilość powołanych grup roboczych			Ilość posiedzeń grup roboczych		
Rok			Rok		
2013	2014	2015	2013	2014	2015
19	35	55	107	195	217

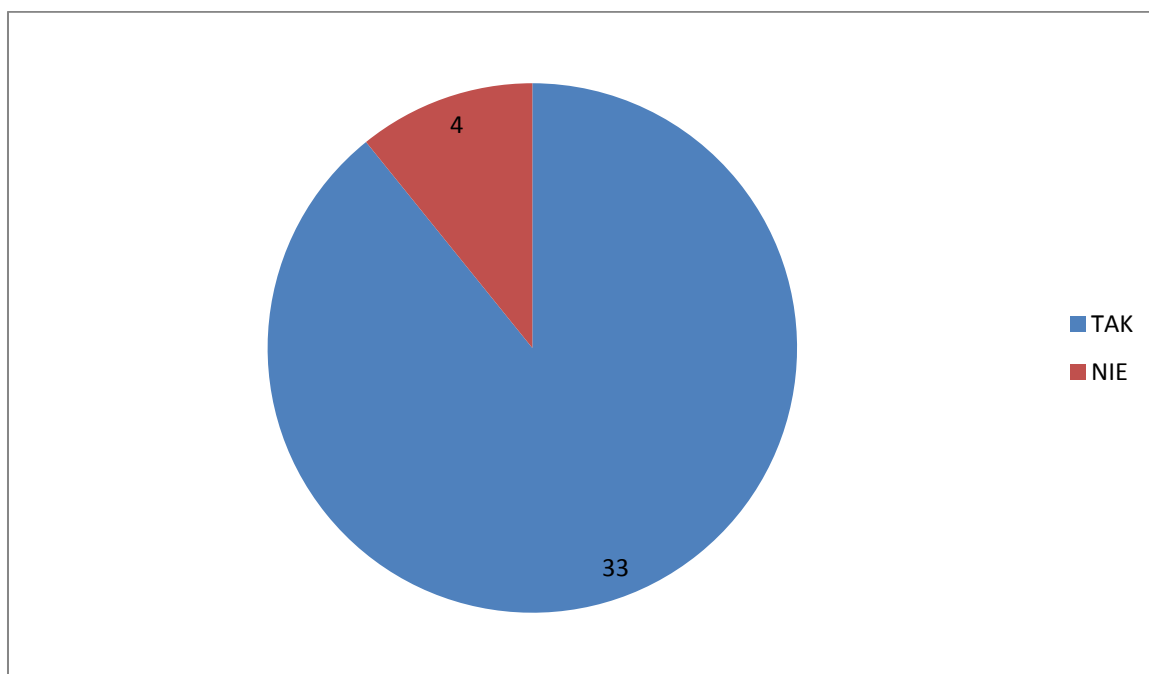
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY NA PODSTAWIE BADAŃ ANKIETOWYCH.

Na potrzeby opracowania diagnozy problemu przemocy i opracowania analizy statystycznej przygotowano ankiety dotyczące występowania problemu przemocy w rodzinie. Udział w prowadzonym badaniu wzięło 37 osób zamieszkujących na terenie miasta Kłodzka. W ramach anonimowych ankiet przygotowano 10 pytań z czego 9 zamkniętych i jedno otwarte. Poniżej przedstawione zostały pytania wraz z ostatecznymi odpowiedziami zestawionymi w formie graficznej. Przeprowadzona diagnoza wśród społeczności lokalnej posłuży dodatkowo w określeniu celów i działań zmierzających do stworzenia katalogu oferty i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

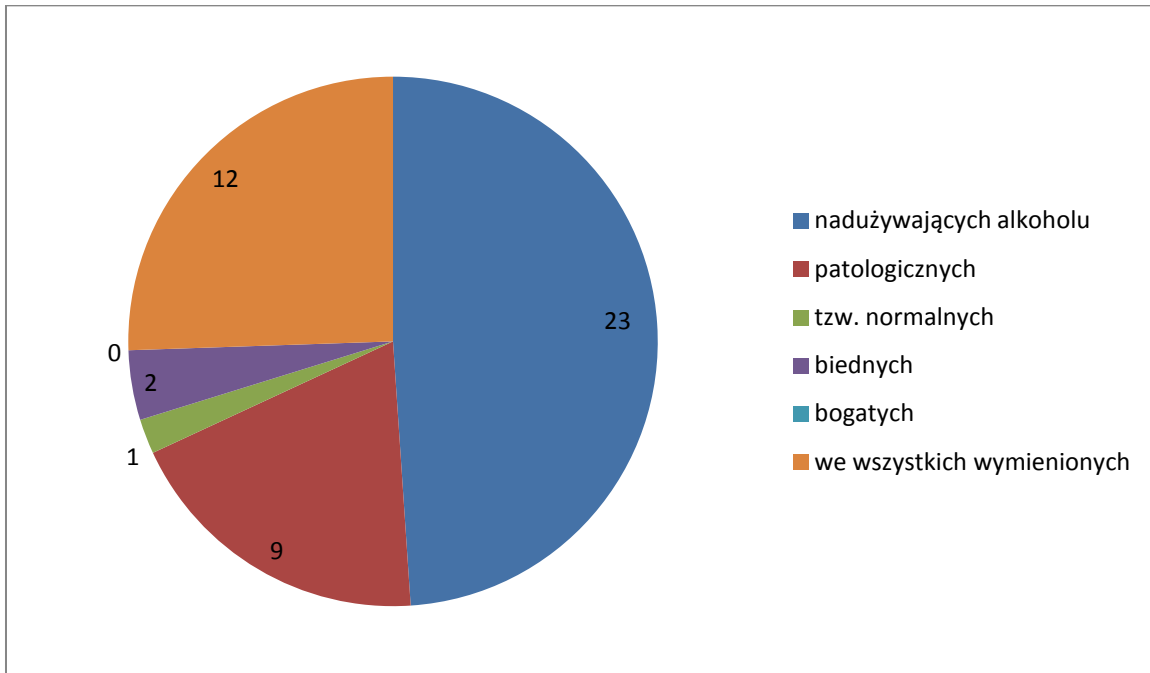
1. Czy wie Pan/pani co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

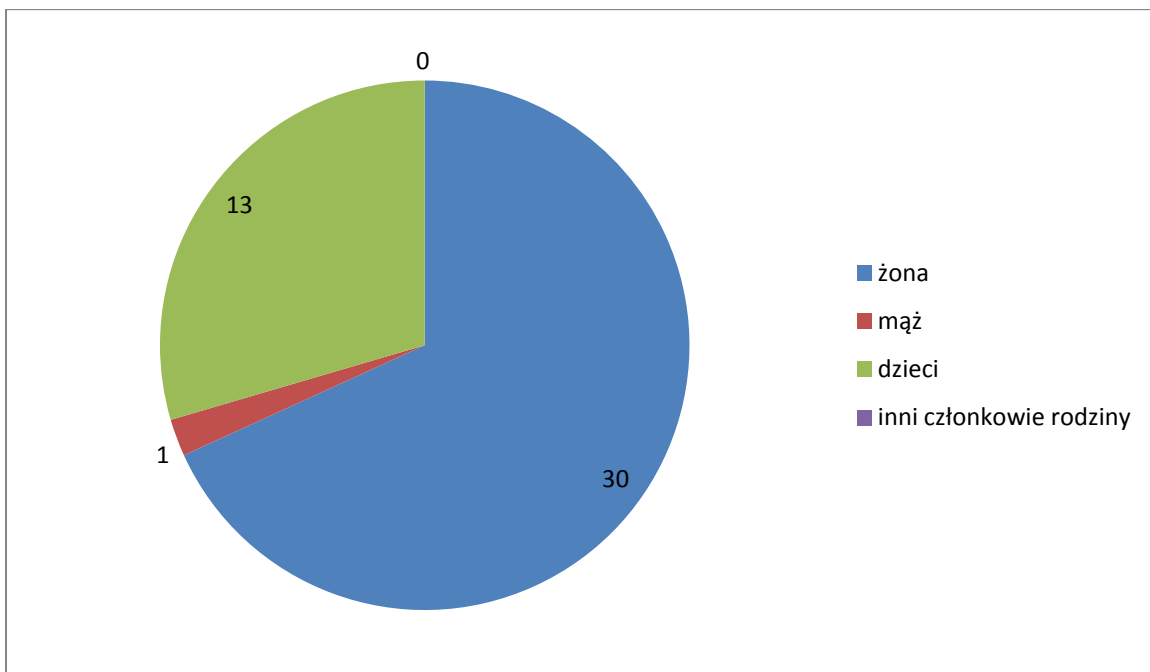
2. Czy zna Pan/Pani przypadki występowania zjawiska przemocy w rodzinie lub o nich słyszał/ła?

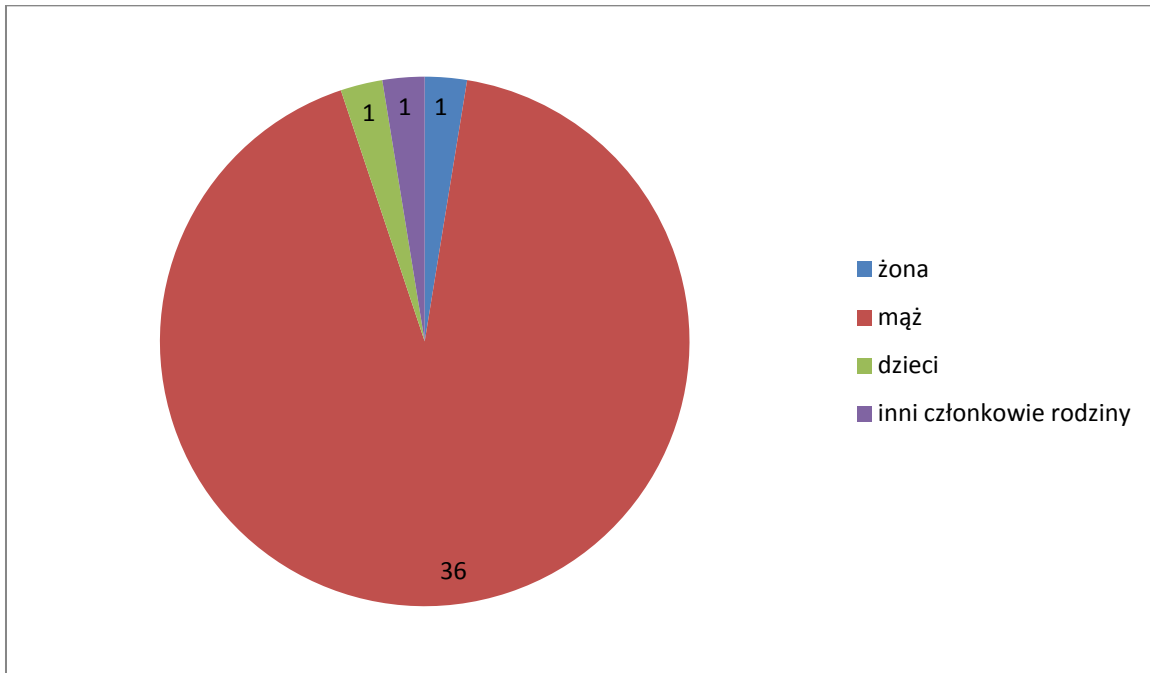
3. Pana/Pani zdaniem, w jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc? (w tym pytaniu przez ankietowanych zaznaczane było kilka odpowiedzi)

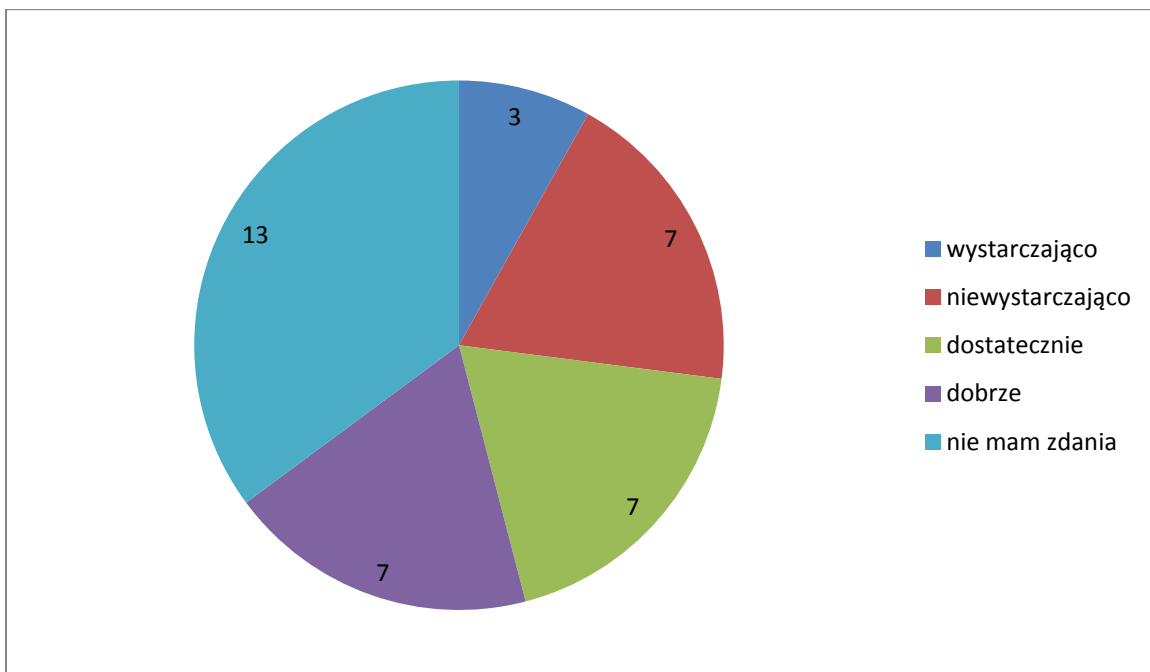
4. Pana/Pani zdaniem, kto najczęściej jest osobą doznającą przemocy? (w tym pytaniu przez ankietowanych zaznaczane było kilka odpowiedzi)

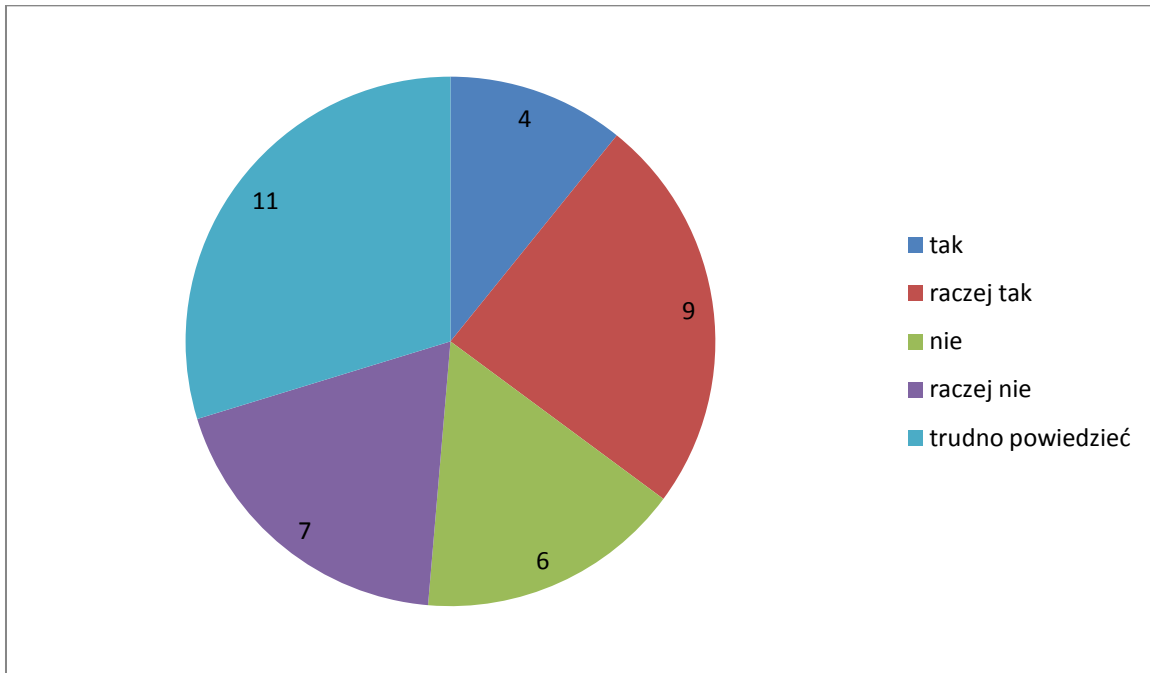
5. Pana/Pani zdaniem, kto najczęściej jest osobą stosującą przemoc? (w tym pytaniu przez ankietowanych zaznaczane było kilka odpowiedzi)

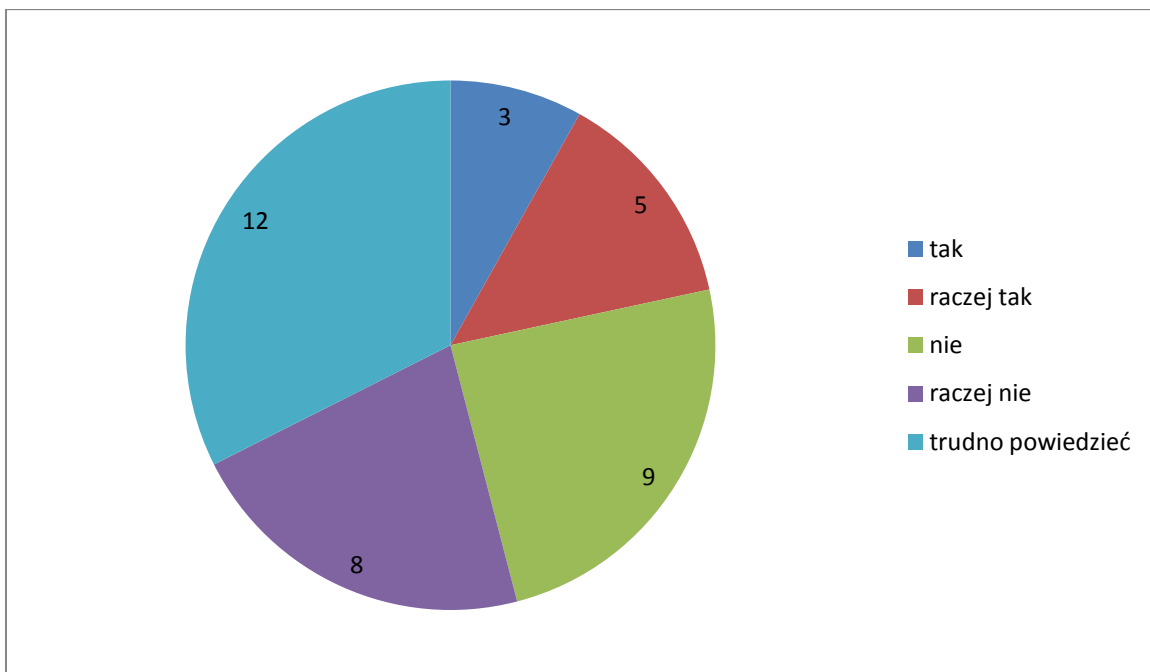
6. Jak ocenia Pan/Pani prowadzone w mieście działania profilaktyczne związane z problemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

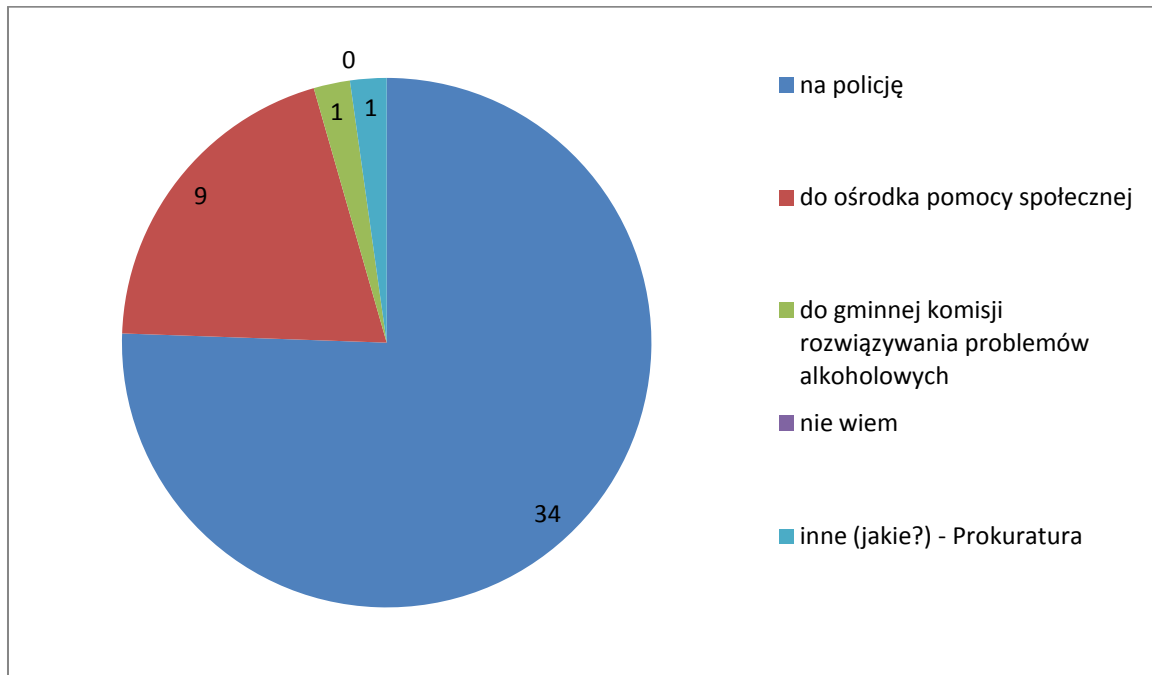
7. Jak Pan/Pani sądzi, czy oferta dla osób doznających przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

8. Jak Pan/Pani sądzi, czy oferta dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest wystarczająca?

9. Jak Pan/Pani sądzi, gdzie najczęściej powinna udać się osoba doznająca przemocy w rodzinie? (w tym pytaniu przez ankietowanych zaznaczane było kilka odpowiedzi)

10. Jakie działania Pana/Pani zdaniem powinny być dodatkowo prowadzone na terenie miasta Kłodzka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Pytanie 10 było pytaniem otwartym. Większość mieszkańców, którzy brali udział w ankiecie nie miało zdania. Odpowiedzi na powyższe pytanie udzieliło 10 osób. Wskazanymi działaniami były:

- utworzenie ośrodka dla kobiet doznających przemocy;
- podniesienie wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców;
- zapewnienie miejsc pobytu dla osób zmuszonych do opuszczenia mieszkania z powodu przemocy domowej;
- większa dostępność mieszkań socjalnych;
- terapia dla sprawców przemocy;
- utworzenie hostelu dla rodzin z dziećmi doznającymi przemocy w rodzinie;
- tymczasowy areszt dla sprawców przemocy.

V. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół interdyscyplinarny funkcjonujący od 2011 roku (4-letnie doświadczenie), 2. Duża liczba podmiotów, dla których przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest ważnym celem własnych działań, 3. Włączanie się lokalnych mediów w życie społeczności lokalnej. 4. Funkcjonowanie organizacji pozarządowych, 5. Bardzo dobra współpraca pomiędzy instytucjami przeciwdziałającymi przemocy w rodzinie, 6. Doświadczenia wynikające ze współpracy, 7. Rozwój kultury, sportu i rekreacji, 8. Podejmowanie dodatkowych poza ustawowych działań na rzecz społeczności lokalnej, 9. Funkcjonowanie stołówek szkolnych, jadłodajni i noclegowni, 10. Punkt konsultacyjny informacyjny dla osób z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, 12. Świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, 13. Bezpłatne porady prawne na terenie miasta Kłodzka, 14. Rozbudowana sieć placówek ochrony zdrowia, 15. Realizacja działań profilaktycznych przez instytucje i podmioty zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, 16. Realizacja procedury „Niebieska Karta” 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbyt niskie zaangażowanie społeczności lokalnej w sygnalizowaniu zagrożenia lub występowania przemocy w rodzinie, 2. Zbyt mała ilość specjalistów zajmujących się bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (psychologów, terapeutów), 3. Niska aktywności pozyskiwania środków zewnętrznych przez organizacje pozarządowe z przeznaczeniem na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, 4. Ograniczona ilość mieszkań socjalnych, 5. Ograniczona ilość placówek zatrudniających wykwalifikowaną kadre, realizującą zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej, 2. Możliwość pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa na realizację zadań, 3. Możliwość pozyskiwania pomocy żywnościowej z programów unijnych, 4. Szeroki wachlarz pomocy społecznej, 5. Rozwinięta technologia teleinformacyjna, 6. Szeroki dostęp do szkół, przedszkoli, 7. Realizacja lokalnych programów pomocowych. 8. Adaptacja mieszkania przejściowego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niespójność przepisów prawa i trudności w ich interpretowaniu, 2. Rosnące potrzeby finansowe na realizację odpowiednich zadań, 3. Zawstydzienie, lęk i obawa ofiary przemocy, tworzenie reakcji unikowych (zaprzeczanie występującemu problemowi), 4. Brak środków finansowych na wynagrodzenia dla specjalistów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VI. CEL GŁÓWNY PROGRAMU ORAZ OBSZARY PROBLEMOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT DZIAŁAŃ WIELOKIERUNKOWYCH GMINY MIEJSKIEJ KŁODZKO.

Głównym celem Programu jest profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko oraz marginalizacja rozmiaru i następstw przemocy w rodzinie.

W ramach Programu wyodrębniono cztery obszary problemowe, które stanowią będą przedmiot działań wielokierunkowych Gminy Miejskiej Kłodzko, a każdy z obszarów stanowi cel operacyjny wpływający kolejno na realizację celu głównego. Realizacja obszarów problemowych polegać będzie na realizacji działań przypisanych do konkretnego obszaru. Działania będą aktualizowane w miarę potrzeb.

Obszar 1.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Działania:

1. Realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny wg kompetencji członków Zespołu.
2. Opracowanie i aktualizowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Miejskiej Kłodzko.
3. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych podnoszących świadomość społeczności lokalnej oraz obalających mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie usprawiedliwiającej jej stosowanie.
4. Współpraca instytucjonalna oraz współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez te kościoły i związki wyznaniowe lub do programów przedmażeńskich.
5. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
6. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej.

Obszar 2.

OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

Działania:

1. Wspieranie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego.

2. Prowadzenie Punktu konsultacyjno-informacyjnego oraz rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Współpraca instytucji samorządowych oraz rządowych i organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
4. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.
5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia.
6. Prowadzenie bezpłatnych porad prawnych.
7. Organizowanie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie poradnictwa medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
8. Realizacja działań w zakresie upowszechniania dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
9. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
10. Zapewnienie pomocy terapeutycznej i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
11. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymywanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych.
12. Prowadzenie raz w roku badania skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą domową poprzez sporządzanie raportów i analizy czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie).
13. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy.
14. Prowadzenie pracy socjalnej i wczesne diagnozowanie symptomów problemu przemocy w rodzinie.
15. Realizacja procedury „Niebieska Karta”.

Obszar 3.

ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE.

Działania:

1. Rozpowszechnianie otrzymanych z powiatu informatorów o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne.
2. Realizacja procedury „Niebieska Karta”.
3. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.
4. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

5. Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Obszar 4.

PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Działania:

1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc.
2. Umożliwienie podnoszenia wiedzy, kwalifikacji zawodowych osobom realizującym zadania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Realizacja wspólnych szkoleń, paneli dyskusyjnych, wymiany doświadczeń pomiędzy przedstawicielami instytucji, podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII. ADRESACI PROGRAMU.

1. Ofiary przemocy w rodzinie: dzieci, współmałżonkowie, partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne.
2. Sprawcy przemocy w rodzinie.
3. Świadkowie przemocy w rodzinie.
4. Społeczność lokalna.
5. Pracownicy instytucji, podmiotów realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. ZAMIERZONE REZULTATY.

Poprzez realizację działań zawartych w niniejszym programie, zamierza się osiągnąć niniejsze rezultaty:

1. Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy, tym samym wykorzystanie zasobów ludzkich ofiary przemocy,
2. Zwiększenie wiedzy osób zajmujących się problemem przemocy,
3. Skoordynowanie działań instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
4. Zwiększenie dostępności do instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
5. Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat dostępnych form pomocy,
6. Pogłębianie świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej,
7. Zmiana postawy społeczności lokalnej z biernej na czynną w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
8. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki własne Gminy oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

X. REALIZACJA I MONITORING.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy z instytucjami samorządowymi, rządowymi, organizacjami pozarządowymi, a także innymi podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Ważnym elementem gwarantującym właściwą realizację Programu będzie uzyskiwanie dodatkowych środków zewnętrznych na podejmowanie działań określonych w celu głównym oraz obszarach (celach operacyjnych) niniejszego Programu.

Monitoring będzie polegał na tworzeniu raportów, analizie danych dotyczących podjętych i zrealizowanych działań w ramach Programu począwszy od podmiotów zaangażowanych w jego realizację po koordynatora Programu – Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodzku.

Niniejszy Program będzie aktualizowany w ramach potrzeb.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku co roku będzie przedkładał Radzie Miejskiej w Kłodzku informację dotyczącą realizacji działań wynikających z przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz potrzeby w tym zakresie uwzględniające założenia Programu w terminie do 31 marca za każdy rok kalendarzowy. Informacja przedkładana będzie wraz ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.